



**Proves d'accés a cicles formatius de grau superior de formació professional inicial,  
d'ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, i d'ensenyaments esportius 2021**

## **Psicologia i sociologia**

### **Sèrie 2**

**SOLUCIONS,**

**CRITERIS DE PUNTUACIÓ**

**I CORRECCIÓ**

#### INSTRUCCIONS

La prova consta de dues parts.

- PRIMERA PART: comentari de text (A). Aquesta part val 4 punts.
- SEGONA PART: escolliu UNA de les dues opcions (B1 o B2). Responeu a TRES de les cinc qüestions que es proposen en l'opció escollida. Indiqueu clarament quines heu escollit. En cas que respongueu més de tres qüestions, només es valoraran les tres primeres. Aquesta part val 6 punts.

## PRIMERA PART (A)

Llegiu el text següent i responeu les qüestions plantejades a continuació.

El sistema psicològic elaborat per aquest naturalista no pot deixar de postular una estreta continuïtat entre els sistemes biològics i els psicològics; aquesta continuïtat ve donada pel principi fonamental de l'adaptació de l'organisme a l'ambient.

L'adaptació es realitza per mitjà d'un doble procés: per un costat, l'assimilació, mitjançant la qual l'organisme s'apropia dels elements de l'ambient extern introduint-los en les seves pròpies estructures; d'altra banda, l'acomodació, per la qual les estructures de l'organisme queden modificades pels nous elements proporcionats per l'assimilació. El continu equilibri d'assimilació i acomodació dona lloc a l'evolució biològica, és a dir, a la transformació de les estructures.

(...) Durant el desenvolupament ontogenètic es pot descobrir una sèrie d'estadis caracteritzats precisament per l'estabilitat estructural produïda per l'equilibri entre assimilació i acomodació; i és justament la contínua transformació, tant de les accions que el subjecte porta a terme sobre la realitat, com de les accions induïdes per la realitat en el subjecte, el que produeix la successió d'aquests estadis.

Adaptació realitzada a partir del text de  
Paolo LEGRENZI. *Història de la psicologia*. Herder. Biblioteca de Psicologia núm. 138 (1986)

1. A quin corrent psicològic se situa aquest text?

[1 punt]

**Cognitivisme o psicologia cognitiva.**

2. Què defensen els autors d'aquest corrent psicològic?

[1 punt]

**Per als cognitivistes, a més dels estímuls ambientals i les respostes conductuals dels individus s'han de contemplar unes estructures (esquemes cognitius) que transformen completament la informació que arriba a la ment, obtenint d'aquesta manera una resposta o una resultant interior (processos mentals). El cognitivisme s'interessa especialment pels elements mentals i cognitius; l'atenció, la percepció, la memòria, el llenguatge i el pensament. Parteix de la suposició que l'ésser humà és un sistema autoregulat capaç de buscar, organitzar, reorganitzar, transformar i emprar creativament la informació amb diferents fins. Insisteix en la potencialitat cognitiva del subjecte perquè aquest es converteixi en un aprenent estratègic que sàpiga aprendre i solucionar problemes, que el que aprèn ho faci significativament, és a dir, incorporant-lo al seu esquema mental.**

3. Anomeneu l'autor al qual s'atribueixen les idees del text.

[1 punt]

**Jean Piaget**

4. Anomeneu els quatre primers estadis del desenvolupament humà proposats per aquest autor, indicant a quina edat apareixen.

[1 punt: 0,25 per cada estadi]

**Estadi 1: Etapa sensoriomotriu, dels 0 als 2 anys.**

**Estadi 2: Etapa preoperacional, dels 2 als 6 anys.**

**Estadi 3: Etapa de les operacions concretes, dels 6 als 12 anys.**

**Estadi 4: Etapa de les operacions formals, a partir dels 12 anys.**

## SEGONA PART (B1)

Contesteu TRES de les cinc qüestions següents.

1. Relacioneu els diferents tipus d'aprenentatge (columna esquerra) amb els seus representants (columna del mig) i el principi d'aprenentatge (columna dreta).

[2 punts: 0,2 punts per cada resposta correcta]

<i>Tipus d'aprenentatge</i>	<i>Autors representants</i>	<i>Principis de l'aprenentatge</i>
A. Condicionament clàssic	1. Ausubel, Bruner, Vygotski	a. La base de l'aprenentatge és l'associació de resultats agradables o desagradables a una determinada conducta.
B. Condicionament operant	2. Köhler	b. La base de l'aprenentatge és l'observació de la conducta d'altres i l'execució reforçada pel reconeixement social que genera.
C. Aprenentatge per <i>insight</i>	3. Pavlov, Watson	c. La base de l'aprenentatge és l'associació continuada d'un estímul neutre a un altre incondicional.
D. Aprenentatge social, observacional o vicari	4. Skinner	d. La base de l'aprenentatge és la capacitat dels individus d'aprendre a partir del que ja saben (tenint present els seus constructes mentals), ja sigui per descobriment o per assimilació comprensiva.
E. Aprenentatge constructiu	5. Bandura	e. La base de l'aprenentatge és la reorganització sobtada de les dades perceptives, que permeten una solució novadora d'un problema.

A. 

3	c
---	---

 B. 

4	a
---	---

 C. 

2	e
---	---

 D. 

5	b
---	---

 E. 

1	d
---	---

2. Ompliu el quadre següent amb les formes de comunicació que es presenten a continuació.

[2 punts: 0,2 punts per cada resposta correcta]

*Un dibuix, una exclamació de por, un crit d'alegria, llenguatge oral, llenguatge escrit, una ganyota, una expressió de menyspreu, el codi Morse, un gest de comiat, llengua de signes.*

	<i>Verbal</i>	<i>No verbal</i>
<i>Vocal</i>	<b>Llenguatge oral</b>	<b>Una exclamació de por Un crit d'alegria Una expressió de menyspreu</b>
<i>No vocal</i>	<b>Llenguatge escrit El codi Morse Llengua de signes</b>	<b>Un dibuix Una ganyota Un gest de comiat</b>

3. Anomeneu quin mecanisme de defensa té lloc en cada una de les situacions següents.

[2 punts: 0,4 punts per cada resposta correcta]

<i>Situacions</i>	<i>Nom del mecanisme de defensa</i>
Uns adults fan criaturades i retornen per uns instants a la infantesa.	<b>Regressió</b>
Una persona que en un determinat moment pot deixar-se emportar per un estat d'irritació i agredeix a una altra persona, aleshores pot sentir un remordiment intens per l'acció realitzada. Per fer desaparèixer aquest sentiment de la consciència, acaba construint i trobant motius objectius que justifiquen l'acció realitzada ( "algú li havia de parar els peus a aquest!", o bé, "no podia quedar-me sense respondre"...).	<b>Racionalització</b>
Un subjecte deprimat acusa als que l'envolten d'estar de mal humor.	<b>Projecció</b>
El nen que es xucla el dit, a falta del pit de la mare.	<b>Desplaçament</b>
Els moviments artístics d'avantguarda, com el surrealisme o el dadaisme, utilitzaven mètodes automàtics, que alliberessin espontàniament motivacions de les quals ni el propi artista n'era conscient.	<b>Sublimació</b>

4. Responen a les qüestions següents.

[2 punts: 0,2 punts per cada resposta correcta]

a) Anomeneu dues glàndules del sistema endocrí.

**Hipotàlem, tiroides, hipòfisi, suprarenals, paratiroidals, pàncrees, testicles, ovaris.**

b) Anomeneu dues parts del sistema nerviós central.

**Encèfal (cervell, cerebel, bulb raquidi o tronc de l'encèfal), medul·la espinal.**

c) Anomeneu dos trastorns cerebrals.

**Trastorn de l'espectre autista, afàsia, agnòsia, demència, encefalitis, epilèpsia, malaltia d'Alzheimer, meningitis, esclerosi múltiple.**

d) Anomeneu dos actes reflexos.

**El reflex rotular, la tos, l'esternut, el reflex palpebral.**

e) Anomeneu dos trastorns de la memòria.

**Amnèsia, demència senil, hipermnèsia, paramnèsia.**

5. La intel·ligència emocional comprèn competències personals i competències socials. Ompliu la taula següent amb les definicions de cada una de les competències.

[2 punts: 0,4 punts per cada resposta correcta]

<i>Competències personals</i>	<i>Definicions</i>
Coneixement d'un mateix	<b>Reconèixer els estats emocionals propis, els diàlegs interns, els pensaments no racionals.</b>
Capacitat de gestionar i regular emocions	<b>Relaxar-se en estats de tensió, associar senyals fisiològics amb les emocions viscudes i donar la resposta emocional al context.</b>
Motivació	<b>Fer que les emocions ens ajudin a aconseguir els nostres objectius i buscar la satisfacció a l'hora d'aconseguir-los.</b>
<i>Competències socials</i>	<i>Definicions</i>
Empatia	<b>Coneixement de les emocions dels altres i de les seves respostes emocionals per poder actuar de manera adequada.</b>
Resolució de conflictes	<b>Implica la capacitat de regular les emocions dels altres i relacionar-s'hi d'una manera que ajudi a resoldre el conflicte.</b>

SEGONA PART (B2)

Contesteu TRES de les cinc qüestions següents.

1. Relacioneu cada autor (columna de l'esquerra) amb una de les idees que va desenvolupar (columna de la dreta) respecte la Sociologia.

[2 punts: 0,4 punts per cada resposta correcta]

<i>Autor</i>	<i>Idea que va desenvolupar</i>
1. Hobbes	A) "Les persones amb les quals la criatura té una relació emocional més important són <i>els altres significatius</i> i d'aquestes persones copiarà i interioritzarà la seva manera de fer".
2. Rousseau	B) Parla de classes socials, definides per la propietat dels mitjans de producció i pel nivell econòmic.
3. Karl Marx	C) "La vida en societat no és natural perquè els éssers humans són ambiciosos i cruels, i només s'interessen per ells mateixos i no pels altres".
4. Max Weber	D) Posa en relleu la influència que van tenir els valors religiosos en el desenvolupament i l'evolució de la societat capitalista.
5. George Herbert Mead	E) "L'home en estat natural és bo; la societat corrupta és la responsable que perdi aquesta bondat natural".

1.

**C**

2.

**E**

3.

**B**

4.

**D**

5.

**A**

2. Marqueu amb una creu si les afirmacions següents respecte el concepte de Sociologia són Certes o Falses

[2 punts: 0,25 punts per cada resposta correcta]

	<i>Certa</i>	<i>Falsa</i>
La Sociologia es classifica dins l'apartat de les ciències humanes, al costat de la Psicologia, l'Economia, l'Antropologia i la Història.	<b>X</b>	
El propòsit de la Sociologia és obtenir un conjunt d'opinions dels sociòlegs.		<b>X</b>
L'objecte d'estudi de la Sociologia és la societat, entesa com el conjunt de relacions que cada persona estableix amb les altres persones.	<b>X</b>	
Dins les sortides professionals de la Sociologia hi ha les següents: assessorament a entitats com ajuntaments o organitzacions no governamentals, gestió i avaluació de polítiques socials, disseny d'estadístiques socials, o docència.	<b>X</b>	
Aristòtil era un filòsof grec que defensava que "l'ésser humà és un ésser social per naturalesa" i per això va ser un gran precursor de la Sociologia.	<b>X</b>	

	Certa	Falsa
La Sociologia exclou o contradiu altres perspectives sobre la societat, com, per exemple, l'art.		X
La Sociologia és una ciència en el sentit que les seves afirmacions han de ser objectives, amb resultats contrastables i basats en dades empíriques.	X	
Els processos de canvi, les revolucions i els conflictes socials no són objecte d'estudi de la Sociologia.		X

3. En una campanya de donació de sang es llegeix el lema següent: "Donar és rebre". Responen a les qüestions següents.

[2 punts: 1 punt per cada apartat correcte]

a) Definiu conducta altruista o prosocial.

**La conducta altruista o prosocial consisteix a ajudar altres persones sense pretendre res a canvi i sense tenir en compte els interessos propis (el contrari de l'egoisme).**

b) La conducta altruista es regeix per dues normes: la reciprocitat social i la responsabilitat social. D'acord amb el lema d'aquesta campanya, estem davant una norma de reciprocitat social o una norma de responsabilitat social?

**D'acord amb el lema de la campanya estem davant d'una norma de reciprocitat social, ja que aquesta exigeix ajudar aquells qui ens ajuden. La responsabilitat social, en canvi, prescriu que hem d'ajudar les persones necessitades sense que per aquest fet haguem de ser correspostos en el futur.**

4. Llegiu el text que hi ha a continuació i contesteu les preguntes següents:

[2 punts: 0,5 punts per la definició i 0,5 punts per cada risc]

"La crisi motivada per la malaltia del coronavirus 2019 (Covid-19) és, sobretot, sanitària. Però va mostrant cada dia més, paral·lelament al progrés geogràfic, una crisi política, econòmica i social. És evident que l'extensió de la malaltia posa en relleu els defectes de la globalització, tal com s'entén majoritàriament avui, i comença a ser evident també que aquesta crisi mirarà d'aprofitar-la sobretot l'extrema dreta, sempre obsessionada amb el control de les fronteres dites nacionals.

Ahir la malaltia ja havia arribat a setanta-sis estats del món. Partint de la Xina, l'epidèmia s'ha estès ràpidament pels cinc continents, ha causat una alarma mundial i amenaça el funcionament regular de l'economia globalitzada. Com explica el professor Ian Goldin al llibre *The Butterfly Defect*, la forma que ha adoptat aquestes darreres dècades la globalització econòmica fa que el món perilli de tenir grans desastres, que són amplificats per la dependència geogràfica que s'ha instaurat. Aquest model econòmic desregulat –'complaent', en diu ell–, de fomentar els intercanvis cobejant tan sols els màxims beneficis deixa les comunitats humanes sense defensa contra fenòmens planetaris que els governs ja no poden controlar des de la perspectiva nacional".

Adaptació realitzada a partir del text

<<https://www.vilaweb.cat/noticies/coronavirus-defectes-globalitzacio-editorial-vicent-partal/>>

a) Definiu el concepte de globalització.

**La globalització és el conjunt de variacions en els sistemes socials o naturals (físics o biològics) els impactes dels quals no poden ser localitzats - ni socialment ni naturalment parlant- a cap lloc o conjunt d'indrets, sinó que afecten el conjunt de la Terra, la societat i els individus. Es pot considerar que la globalització és una sèrie complexa de processos que es produeixen simultàniament en l'àmbit econòmic, polític, tecnològic, cultural i ecològic (tot i que a molt diverses velocitats i implicacions) i que abasten la major part de les regions del planeta.**

b) Anomeneu tres riscos de la globalització econòmica que es presenten al text.

**1- El món perilla de tenir grans desastres.**

**2- Aquest model potencia els intercanvis lligats als màxims beneficis.**

**3- És un model que deixa les comunitats humanes sense defensa contra fenòmens planetaris que els governs no poden controlar.**

5. Ompliu les frases que hi ha a continuació amb les paraules següents, relacionades amb el concepte de "cultura".

[2 punts: 0,2 punts per cada resposta correcta]

*Cultures obertes, culturals, subcultures, pautes de conducta, instints, natural, cultura, contracultures, biologia, cultures tancades.*

La major part de les pautes que guien la nostra conducta habitual són **culturals**, mentre que la conducta de la immensa majoria dels animals és **natural**.

Hi ha animals que aprenen **pautes de conducta** i les transmeten als integrants de les seves comunitats respectives. La subsistència de la nostra espècie s'entén mitjançant la simbiosi de **cultura** i **biologia**. Els **instints** es veuen canalitzats o modificats en els humans per tot un seguit de pautes culturals.

Hi ha cultures més obertes i cultures més tancades. Les **cultures obertes** tenen una visió individualista de la vida i del món i tendeixen a acceptar que alguns individus o alguns grups minoritaris mantinguin unes conviccions o maneres de viure poc o molt diferents de les de la majoria. Les **cultures tancades** entenen que l'individu està en funció de la col·lectivitat, i mitjançant lleis marquen pautes de coerció perquè els individus no es desviïn de la cultura majoritària.

Tant si les cultures són obertes com si són tancades poden sorgir cultures minoritàries dins d'una determinada societat: s'anomenen **subcultures**.

Quan aquestes mantenen actituds de bel·ligerància contra la cultura establerta, s'anomenen **contracultures**.

